

Asia: VN/4118/2019

Lausuntopyyntö parlamentaarisen ohjausryhmän ja asiantuntijatyöryhmän mietinnöstä, luonnos hallituksen esitykseksi avoimuusrekisterilaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kannatatteko avoimuusrekisterin perustamista Suomeen?

Kyllä

Mikä esillä olevista kolmesta avoimuusrekisterin soveltamisalavaihtoehdosta tulisi valita (eli mihin tahoihin kohdistuvaa lobbausta ilmoitusvelvollisuuden tulisi koskea)?

Eduskunta, ministeriöt ja valtion virastot

Yleiset huomiot esityksestä

Ellun Kanat Oy kannattaa avoimuusrekisterin perustamista. Mielestämme on hyvä, että päättäjiin kohdistuva yhteydenpito ja vaikuttaminen tapahtuu mahdollisimman avoimesti ja läpinäkyvästi. Läpinäkyvyys lisää päätöksenteon avoimuutta ja siten luottamusta demokraattisiin instituutioihin.

On kuitenkin kaksi asiaa, jotka olisi hyvä huomioida lopullisessa lainsäädännössä.

Suomessa toimii useita yhteiskunnallista viestintää ja siihen liittyvää neuvontaa tekeviä yrityksiä, joiden toimintaan ei liity yhteydenpitoa päättäjiin asiakkaiden puolesta. Kaikki yhteiskunnallisen viestintä ei sisällä suunnitelmia päättäjien lobbaamisesta, mutta tämänlaiset suunnitelmat voivat olla yksi osa yhteiskunnallisen viestinnän neuvontaa. Tämänkaltaisessa toiminnassa asiakkaat vastaavat mahdollisesta yhteydenpidosta itse, jolloin yhteydenpidon toteutuessa asiakkaalle muodostuu ilmoitusvelvollisuus ja toiminnasta jää merkintä rekisteriin.

Tästä huolimatta nykyisen luonnoksen mukaan myös neuvonantajalle muodostuu ilmoitusvelvollisuus, vaikka neuvonantajalla ei välttämättä ole tietoa asiakkaan yhteydenpidon toteutumisesta. Tilanne johtaisi tuplailmoituksiin ja antaisi vääristyneen kuvan siitä, mitkä toimijat

ovat tosiasiallisesti olleet vaikuttamassa päätöksentekijöihin. Tästä johtuen ilmoitusvelvollisuus, joka koskee "muuta neuvontaa liittyen vaikuttamistoimintaan tai vaikuttamistoiminnan aiheeseen" on liian laaja eikä siten näkemyksemme mukaan tarkoituksenmukainen.

Lainsäädäntöehdotus nykymuodossaan tuo yhteiskunnallisia aiheita koskevan neuvonnan ja konsultointityön ilmoitusvelvollisuuden piiriin. Vaikuttamistoiminnan konsultointia harjoittavat yritykset käsittelevät usein asiakkaidensa liikesalaisuuksia. Asiakassuhteet perustuvat luottamuksellisuuteen, joka varmistetaan yksityisoikeudellisilla sopimuksilla, ja jotka sisältävät mm. salassapitoa koskevia ehtoja. Lainsäädäntöehdotus nykyisessä muodossaan velvoittaa konsulttiyrityksiä rikkomaan olemassa olevia salassapitovaatimuksia ja paljastamaan asiakkaitaan sekä asiakkaiden luottamuksellisia tietoja julkisuuteen. Tämä pätee myös tilanteessa, jossa toiminta on pelkkää neuvontaa, joka ei johda varsinaiseen vaikuttamistoimintaan tai yhteydenpitoon päättäjien kanssa.

Edellä mainittuun liittyen toivoisimme laillisuusarviointia ja selkeämpää rajanvetoa yksityisoikeudellisen sopimusvapauden, liikesalaisuuksien luottamuksellisuuden, muun konsultoinnin sekä avoimuusrekisteriä koskevan lainsäädännön osalta.

Karppinen Olli
Ellun Kanat Oy